

Lausunto

19.6.2025

VN/27452/2020

VN/27452/2020-PLM-753

Oikeusministeriö

PLM; lausunto; julkisuuslain salassapitoperusteiden uudistustarpeiden kartoitus

Oikeusministeriön asettama työryhmä on joulukuussa 2023 laatinut mietinnön julkisuuslain ajantasaistamisesta. Työryhmän toimeksiantoon ei kuulunut lain salassapitosäännösten tarkastelu. Mietintöä koskeneessa lausuntopalautteessa nousi kuitenkin esiin tarve arvioida kattavammin salassapitoperusteiden uudistamistarpeita osana lain ajantasaistamista.

Työtä julkisuuslain uudistamiseksi jatketaan lain salassapitoperusteiden muutostarpeiden kartoittamisella.

Oikeusministeriö on pyytänyt puolustusministeriöltä lausuntoa julkisuuslain salassapitoperusteiden mahdollisista muutostarpeista. Lausuntopyynnön tarkoituksena on kerätä näkemyksiä julkisuuslain 24 §:n salassapitoperusteiden soveltamiseen liittyvistä keskeisistä haasteista ja lainsäädännön kehittämistarpeista.

Lausuntopyynnön vastaanottajia pyydetään vastaamaan lausuntopyynnössä esitettyihin kysymyksiin. Oikeusministeriö arvioi saatujen lausuntojen pohjalta tarvetta lisäselvityksille. Uudistamistarpeita koskevan riittävän tietopohjan keräämisen jälkeen siirrytään työryhmätyöskentelyyn.

Puolustusministeriö toteaa lausuntonaan kunnioittavasti seuraavan.

1.Mitkä ovat mielestänne nykyisten julkisuuslain 24 §:n salassapitoperusteiden kehittämistarpeet? Puutuuiko nykyisistä salassapitosäännöksistä jotain olennaista? Kuvailkaa ja perustelkaa kehittämistarvetta mahdollisimman konkreettisesti.

Kriittinen infrastruktuuri ja huoltovarmuus

Puolustusministeriö kiinnittää huomiota oikeusministeriön asettaman työryhmän mietinnössä julkisuuslain ajantasaistamisesta (2023:32) esille nostettuun tarpeeseen arvioida salassapitoperusteita kokonaisuutena. Julkisuuslain salassapitoperusteiden riittävyyttä tulisi erityisesti tarkastella muuttuneessa turvallisuusympäristössä ottaen huomioon tietojen digitalisaatio, tietoineistojen lisääntyminen sekä kehittyvät teknologiat kuten tekoäly ja kvanttilaskenta, jotka mahdollistavat tietojen hyödyntämisen aiempaa huomattavasti tehokkaammin. Laajoista julkisista tietoineistoista sekä yhdistelmällä erilaisia sinänsä julkisia tietoja voidaan löytää yhteiskunnan haavoittuvuuksia, joita on perusteltua suojata nykyistä paremmin.

Nykyiset julkisuuslain salassapitoperusteet eivät riittävällä tavalla suojaa yhteiskunnan kannalta kriittistä infrastruktuuria sekä huoltovarmuutta. Nykyiset julkisuuslain salassapitoperusteet suojaavat mm. turvajärjestelyjä (7 k), poikkeusoloihin varautumista (8 k), valtion turvallisuutta (9 k) sekä maanpuolustusta koskevia asiakirjoja (10 k). Nämä säännökset sisältävät vahinkoedellytyslausekkeiden

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 31
00131 Helsinki

Eteläinen Makasiinikatu 8 0295 16001
Helsinki +358 295 16001

kirjaamo.plm@gov.fi
www.defmin.fi

kautta tiettyä joustavuutta, mikä mahdollistaa luonteeltaan erilaisten tietojen suojaamisen ja salassapidon. Esimerkiksi julkisuuslain perustelujen (HE 30/1998) mukaan maanpuolustuksen kannalta muutoin merkityksellisinä kohteina voidaan mainita siltarakenteita koskevat tiedot, eikä viranomaiset siten voisi luovuttaa koko maata koskevaa tiedostoa siltarakenteista.

Puolustusministeriön näkemyksen mukaan julkisuuslain salassapitoperusteita tulisi tarkentaa niin, että ne selkeämmin kattavat sellaiset kriittistä infrastruktuuria, huoltovarmuutta ja paikkaa ja olosuhteita koskevat tiedot, joiden antaminen vaarantaa keskeisiä yhteiskunnan toimintoja tai tuotantoa.

Julkisuuslakiin tulisi harkita myös säännöksiä suurten tietoaaineistojen luovuttamisesta silloin, kun niiden aineistojen tietoja yhdistelemällä keskenään ja muihin julkisiin tietoihin voidaan saada selville yhteiskunnan kriittisten toimintojen haavoittuvuuksia. Tällaisten tietoaaineistojen kohdalla voitaisiin uusien salassapitosäännösten ohella harkita mahdollisuutta rajoittaa tietojen antamista tietojen käytötarkoituksen mukaan sekä asettaa tietojen saajalle niiden käyttöön ja edelleen luovutukseen liittyviä rajoituksia.

Materiaalin salassapito

Julkisuuslain salassapitosäännöksiä voitaisiin harkita ulotettavan asiakirjojen lisäksi materiaaliin. Julkisuuslain 5 §:n asiakirjan määritelmä on laaja, mutta se ei kata materiaalia sellaisenaan. Salassapidon tarve kohdistuu Puolustusvoimissa myös erilaisiin sotilaallisen suorituskykyihin liittyvään puolustusmateriaaliin ja teknologiaan, joita on hankala tulkita asiakirjaksi. Usein vaatimukset myös tällaisen materiaalin suojaamisesta tulevat kansainvälisiltä kumppaneilta, jotka ovat turvallisuusluokitelleet nämä puolustusmateriaalit. Kansainvälisissä tietoturvallisuusvelvoitteissa tyypillisesti turvallisuusluokitellun tiedon määritelmä kattaa tiedon lisäksi materiaalin (ks esim neuvoston turvallisuussäännöt 2013/488/EU, artikla 2).

Kansallinen turvallisuus

Puolustusministeriö esittää harkittavaksi, että kansallinen turvallisuus lisättäisiin käsitteenä valtion turvallisuuden ohelle julkisuuslain salassapitoperusteisiin. Kansallinen turvallisuus käsitteenä esiintyy lukuisissa yhteyksissä uudemmassa lainsäädännössä esimerkiksi lupaharkinnan edellytyksenä (esimerkiksi laki maa-asemista ja eräistä tutkista 96/2023 ja laki avaruustoiminnasta 63/2018).

Puolustusministeriö vastaa lakiin (470/2019, 4 §) perustuen EU/ETA-alueen ulkopuolisten toimijoiden kiinteistönhankintojen luvituksesta. Kiinteistöomistuksen valvonta ja menettelyt ovat osa valtion turvallisuuden varmistamista ja nähdään kuuluvan julkisuutta rajoittaviin yleisiin etuihin, jotka tulisi sisällyttää julkisuuslain salassapitosäännöksiin sekä viitata asiaa koskevaan erityislakiin.

Viranomaisen tiedon julkisuudessa tulisi ottaa huomioon julkisuutta rajoittavat yleiset edut. Puolustusministeriö katsoo, että julkisuuslain salassapitoperusteisiin tulisi sisällyttää myös valtion turvallisuuteen liittyvät kiinteistöhallinnan ja omistuksen valvonnan näkökohdat. Näin varmistetaan, että viranomaisella on selkeä oikeus rajoittaa tiedon julkisuutta silloin, kun se on perusteltua kansallisen turvallisuuden kannalta.

Viranomaisen tietoaaineistojen kasautumisvaikutus

Merkittävä puute voimassa olevassa julkisuuslaissa on, että laissa ei tunnisteta tiedon kasautumisvaikutusta. Esimerkiksi Katakri 2020 -turvallisuusauditointikriteeristö määrittelee kasautumisvaikutuksen seuraavasti: "Suuresta määrästä tietyn turvallisuusluokan tietoa koostuvissa tietojärjestelmissä asiakokonaisuus voi nousta luokituksestaan yksittäistä tietoa korkeampaan turvallisuusluokkaan. Määrä ei ole kuitenkaan ainoa tekijä, vaan joskus esimerkiksi kahden eri tietolähteen yhdistäminen voi johtaa tietovarannon luokituksen nousemiseen."

Julkisuuslain salassapitoperusteiden tulee vastata paremmin nykymaailman tiedonkäsittelyn haasteisiin. Viranomaisella tulee olla mahdollisuus ottaa huomioon digitaalisten massamaisten kokonaisuukien syntyminen ja niihin kohdistuvat riskit. Digitaalisten tietoaaineistojen julkisuutta ja niiden asettamista yleisön saataville tulisi valtionhallinnossa kyetä myös aina arvioimaan esimerkiksi suhteessa vihamielisen toimijan kykyyn tuottaa maalijärjestelmäänalyysiä maamme kriittisestä infrastruktuurista.

Julkisuuden ei tulisi tarkoittaa samaa kuin helppo saatavuus. Yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamista ei julkisuuslaissa huomioida riittävästi. Julkisuuslain 24 §:ssä säädettyihin salassapitoperusteisiin tulisi lisätä myös yhteiskunnan toimintakyvyn ja huoltovarmuuden kannalta kriittisten kohteiden tiedot. Kyseisten tietojen luovuttamista pyytävän tulee tunnistautua ja hänellä tulee olla perusteltu tarve, kuten työtehtävä, kyseiseen tietoon.

Esimerkiksi julkisten lähteiden tiedustelun (OSINT) aineisto ja sen muodostamat laajatkin kokonaisuudet kertovat viranomaisen kiinnostuksen kohteista ja paikoitellen myös suorituskyvystä, vaikka tieto itsessään koostuisi täysin julkisesta materiaalista.

Salassapitoperusteissa ei tällä hetkellä oteta huomioon yksittäisiä tietoja yhdistämällä syntyvää kasautumisvaikutusta, jonka merkitys on korostunut viime vuosien aikana etenkin, kun teknologian kehittyminen mahdollistaa erilaisille toimijoille entistä suurempien aineistojen keräämisen kustannustehokkaasti. Puolustusministeriö esittää harkittavaksi, että julkisuuslakiin tulisi lisätä säännös, joka mahdollistaisi asiakirjan salassapidon myös silloin, kun sen yhdistäminen muihin tietoihin voi muodostaa turvallisuusuhan.

Puolustusvoimissa on uutena ilmiönä havaittu, että eri yritykset pyytävät ja keräävät jatkuvana prosessina suuria määriä puolustushallinnon tietoaineistoja, jalostavat saamaansa aineistoa yritystoimintansa käyttötarkoituksiin ja myyvät viranomaisen tietoaineistoihin perustuvaa tietoa eteenpäin. Tämä vaatii resursseja ja saattaa johtaa myös kasautumisvaikutuksenomaisiin riskeihin.

Julkisuuslaki tulisikin muuttaa siten, että viranomaisille annetaan oikeus pidättäytyä julkisten tietojen luovuttamisesta, jos tietojen arvioidaan yhdistelemällä muodostavan salassa pidettävän kokonaisuuden.

Puolustusvoimien kannalta ongelmallista olisi esimerkiksi se, että suorituskykyhankkeita koskevia yksittäisten asiakirjojen ”osajulkisia” –tietoja yhdistelemällä tiedonsaaja kykenisi muodostamaan siitä maanpuolustuksellisesti salassa pidettävän kokonaisuuden.

Kasautumisvaikutuksen käsitteeseen liittyvän monitulkintaisuuden vuoksi kasautumisvaikutuksen käsitteen oikeudellinen määrittely on tarpeen.

Kansainväliset tietoaineistot

Puolustusvoimien kannalta on kriittisen tärkeää, että Suomen sotilaallista maanpuolustusta koskevat tiedot pystytään kaikissa tilanteissa suojaamaan niin, että tiedon antaminen niistä ei vahingoita tai vaaranna maanpuolustuksen etua. Tällaisia tietoja ovat vähintään nykyisin voimassa olevan julkisuuslain 24 §:ssa luetellut sotilaallista maanpuolustusta ja poikkeusoloihin varautumista koskevat kohdat.

Näiden lisäksi laissa on erityisen tarkoituksenmukaista huomioida myös Naton korkean turvaluokan tiedot, joiden suojaamiseen Suomella on erityinen intressi. On ratkaisevan tärkeää, että liittolaiset voivat luottaa siihen, että liittokunnan salassa pidettävä tieto suojataan Suomessa tarkkarajaisella lainsäädännöllä. Edelleen voitaisiin arvioida, tulisiko myös muuhun kahden ja monen väliseen puolustusyhteistyöhön liittyvät tiedot ja niiden suojaaminen huomioida laissa tarkemmin.

Julkisuuslain salassapitoperusteisiin olisi selkeyden vuoksi lisättävä erillinen salassapitoperuste, jolla mahdollistettaisiin liittokunnan yhteistä puolustusta ja suunnitelmia koskevien asiakirjojen turvallisuusluokittelu nykyistä selkeämmin ja yksiselitteisemmin. Nykyisin luokittelu tehdään 24 §:n 1 momentin kansainvälisiä suhteita koskevan 2 kohdan ja maanpuolustusta koskevan 10 kohdan perusteella.

Julkisuuslakia uudistettaessa tulisi tarkastella mahdollisuutta sisällyttää kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annetun lain (588/2004) kansainvälisiä tietoaineistoja koskeva sääntely julkisuuslakiin.

Viranomaisten sisäiseen käyttöön tarkoitetut jakelurajoitteiset asiakirjat

Julkisuuslakiin tulisi harkita lisättäväksi säännökset viranomaisten sisäiseen käyttöön tarkoitetuista jakelurajoitteisista asiakirjoista. Suomi vastaanottaa EU:sta ja Natosta turvallisuusluokittelemattomia asiakirjoja (EU LIMITE ja NATO UNCLAS-SIFIED), jotka on tarkoitettu jaettavaksi tiedonsaantitarpeen mukaan viranomaisille sekä osin yritysten edustajille. Lisäksi puolustushallinto sekä Puolustusvoimien kumppaniyritykset vastaanottavat toisten valtioiden vientivalvottua sekä puolustusmateriaaliin liittyvää teknistä tietoa, joista erityisesti Yhdysvallat edellyttää tehtävän vakiomuotoisia sopimuksia. Tällaisten tietojen jakamista ja edelleen luovutusta on rajoitettu, mutta käsittelyyn ei kohdistu välttämättä tarkempia vaatimuksia.

Julkisuuslakia tarkentamalla voitaisiin selkeyttää tällaisten tietojen käsittelyä ja jakamista. Nykyisten säännösten tulkinta saattaa jopa estää tällaisten asiakirjojen tarpeellista jakamista esimerkiksi yritysten ja yhteisöjen edustajille. Tarkentavat säännökset voitaisiin pyrkiä laatimaan niin, että niillä ei laajenneta salassapitoa.

Jakelurajoitteisia asiakirjoja tulisi voida jakaa ja käsitellä helpommin niin, että mahdollinen salassapito arvioidaan esimerkiksi vasta mahdollisessa julkisuuslain mukaisessa tietopyyntötilanteessa, sillä asiakirjojen merkitseminen vastaanotettaessa salassa pidettäväksi asettaa myös käsittelyyn liittyviä tarpeettomia vaatimuksia tällaisten asiakirjojen kohdalla. Tarpeettomat ja käsittelyä hankaloittavat vaatimukset liittyvät tietojen käsittelyyn tietojärjestelmissä ja siirrettäessä tietoa sähköisesti. Uudet säännökset jakelurajoitteisista asiakirjoista olisivat siten osaltaan informatiivisia ja auttaisivat myös suunnittelemaan tiedonhallintaa sekä tietojärjestelmiä paremmin.

Konsulttiyritykset ja muut yksityiset toimijat

Julkishallinnon tehtäviä toteutetaan yhä useammin yksityisten toimijoiden, kuten konsulttiyritysten, kautta. Näillä toimijoilla on usein pääsy viranomais tietoon ja he voivat myös tuottaa sitä. Viranomaisen tiedon tuottamisen ja tiedonhallinnan kaupallistuminen asettaa yritysten sisäiselle turvallisuudelle, jatkuvuuden hallinnalle ja häiriötilanteisiin varautumiselle sellaisia olennaisia vaatimuksia, jotka eivät voi perustua pelkkään viranomaisen ja yrityksen väliseen luottamukseen ja joiden valvontaan, ylläpitoon, koulutukseen ja yhteistoiminnan harjoitteluun tulisi nykyisessä turvallisuustilanteessa kiinnittää aiempaa enemmän huomiota. Tämä asettaa uusia vaatimuksia salassapitoperusteille: niiden tulee kattaa myös tilanteet, joissa tieto on viranomaisen toimeksiannosta syntynyt, mutta ei ole viranomaisen hallussa. Lisäksi on huomioitava, että yksityisiin toimijoihin liittyy aina omistajavaihdosten ja yrityskauppojen riski, mikä voi vaarantaa tiedon suojaamisen.

Julkisuuslain 24 §:n mukaisten salassapitoperusteiden soveltamisalaa tulisi tarkentaa kattamaan viranomaisen toimeksiannosta syntyneen tai käsitellyn tiedon myös silloin, kun se on yksityisen tai julkisyhteisön määräysvallassa olevan toimijan hallussa.

Julkisuuslakiin tulisi sisällyttää selkeä velvoite viranomaiselle varmistua ennen tietojen luovuttamista siitä, että myös toimeksiantaja tai yhteistyökumppani kykenee suojaamaan tiedon asianmukaisesti. Tämä velvoite tulisi ulottaa koskemaan myös ei-salassa pidettävää, mutta kasautumisvaikutuksen vuoksi kriittistä tietoa.

Viranomaiselle tulisi säätää velvollisuus arvioida tiedon luovutuksen tarpeellisuus ja riskit erityisesti silloin, kun tieto annetaan ulkopuoliselle toimijalle. Arvioinnissa tulisi huomioida mm. kyberturvallisuus, jatkuvuuden hallinta ja valtiollisten uhkien torjunta.

Puolustusvoimat esitutkintaviranomaisena

Puolustusvoimat on esitutkintaviranomainen ja sen taktisten ja teknisten menetelmien ja suunnitelmien paljastuminen voi vaarantaa rikosten ehkäisemistä ja selvittämistä tai yleistä järjestystä ja turvallisuutta, joten julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 5 kohtaan tulisi lisätä Puolustusvoimat. Säännöksessä voisi lukea 4 kohdan tapaan ”poliisin ja muun esitutkintaviranomaisen.”

Laillisuusvalvonta

Puolustusministeriö kiinnittää huomiota myös siihen, että salassapitoa koskevissa säännöksissä ei yksiselitteisesti tunnisteta laillisuusvalvonnan suorittamaa tarkastustoimintaa. Viranomaisen tehtäväksi säädettyjen tarkastusten ja muun valvontatoimen salassapitoa sinänsä käsitellään julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 15 kohdassa, mutta kyseisen kohdan alkuosa viittaa ennemmin talouteen ja rahankäyttöön liittyvään tarkastustoimintaan.

Julkisuuslain voimaantulon jälkeen viranomaisille on säädetty erinäisiä laillisuusvalvontatehtäviä, jotka liittyvät enemmän viranomaisen toiminnan lainmukaisuuden valvomiseen ja yksilön oikeusturvaa toteutumiseen, eivätkä siten pelkästään rahankäyttöön.

Puolustusvoimien osalta voidaan mainita puolustusvoimista annetun valtioneuvoston asetuksen (1319/2007) 5 §:n 1 momentti, jonka mukaan Puolustusvoimien toiminnan lainmukaisuutta ja sotilasoikeudenhoitoa ohjaa ja valvoo Puolustusvoimien asessori sekä sotilastiedustelusta annetun lain (590/2019) 105 §, jonka mukaan Puolustusvoimien asessori vastaa sotilastiedustelun sisäisestä laillisuusvalvonnasta.

Edellä todettu huomioiden esitetään harkittavaksi, tulisiko laillisuusvalvonnan tekemistä tarkastus- ja valvontatoimista olla nimenomainen maininta julkisuuslain salassapitoa käsittelevissä säädöksissä.

Huolto- ja kunnossapitotoiminta sekä räjähdetuotanto

Puolustusvoimat on luopunut muun muassa kaikesta omasta huolto-, korjaus- ja ylläpitotoiminnastaan ja siirtynyt kumppanuussopimusmalliin. Toiminnoista Puolustusvoimien kaluston huoltoa, korjausta ja ylläpitoa on ulkoistettu strategisille kumppaneille samoin kuin räjähdetuotantoa.

Puolustusministeriö esittää harkittavaksi, tulisiko 24 §:n 1 momentin 10 kohdassa erikseen mainita myös huolto-, ja kunnossapitotoiminta sekä räjähdetuotanto.

Virkamiesten tietojen suojaamisesta eräissä tilanteissa

Puolustusministeriö esittää uudeksi salassapitoperusteeksi turvallisuuskriittisen henkilöstön rekrytointiin ja valintaan liittyvät tiedot. Turvallisuudesta huolehtivat henkilöt ja heidän osaamisensa ovat olennainen osa turvallisuuden toteuttamista. Mikäli rekrytointi- ja valintatiedot ovat julkisia, voi näihin henkilöihin kohdistua ulkopuolista, jopa vihamielistä häirintää tai vaikuttamisyrityksiä. Tätä ei ole kuitenkaan huomioitu nykyisissä salassapitoperusteissa.

Viranhaun osalta tulisi myös tarkastella ajankohtaa, jolloin hakijoiden tiedot tulevat julkisiksi. Hakijoiden tietojen julkisuus jo hakuvaiheessa, voi rajoittaa halukkuutta hakeutua tehtävään.

Jatkovalmistelussa tulisi selvittää, olisiko jossain tilanteessa olla mahdollista salata ja suojata ei-julkisten asioiden valmistelijoiden henkilöllisyys, silloin kun voidaan arvioida heillä olevan kohonneen riskin joutua esimerkiksi uhkailun ja painostuksen tai henkilötiedustelun kohteiksi.

Julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 10 kohdan säännöskohtaiset perustelut

Puolustusvoimissa on tunnistettu osittainen tarve pitää salassa Puolustusvoimien päivittäistavarahuollon hankintoja, jotka koskevat asiakirjat ovat nykyisin pääosin julkisia. Puolustusvoimat hankkii päivittäistavaroita myös poikkeusolojen tarpeisiin, jolloin päivittäistavaroita koskevat hankinta-asiakirjat voivat sisältää tietoja, jotka olisivat salassa pidettäviä 24 §:n 1 momentin 10 kohdan mukaan.

Sen vuoksi julkisuuslain perusteluissa ei tulisi enää jatkossa mainita päivittäistavarahuoltoa koskevia asiakirjoja sellaisina asiakirjoina, joissa useimmiten voidaan pitää ilmeisenä, ettei tietojen antaminen näistä vahingoita tai vaaranna valtakunnan puolustamista. Valmisteltavana olevan hallituksen esityksen perusteluissa on sen sijaan hyvä tunnistaa, että joskus myös päivittäistavarahankintoja koskevat asiakirjat voivat sisältää 10 kohdan tarkoittamalla tavalla salassa pidettäviä tietoja.

2. Jos julkisuuslain soveltamisalaa muutettaisiin mietinnössä ehdotetulla tavalla (Oikeusministeriön julkaisu 2023:32, lakiehdotuksen 5 §), millaisia muutoksia tämä edellyttäisi salassapitoperusteisiin? Kuvaile ja perustelkaa muutostarvetta mahdollisimman konkreettisesti.

Ehdotetun 5 §:n mukaan lain soveltamisalaa laajennettaisiin koskemaan myös julkisyhteisöjen määräysvallassa olevia yhteisöjä ja säätiöitä sekä näiden tytäryhteisöjä, siltä osin kuin ne eivät toimi kilpailutilanteessa markkinoilla. Lisäksi lain soveltamisala kattaisi yksityiset toimijat, jotka hoitavat julkista hallintotehtävää.

Lain soveltamisalan laajentaminen on perusteltua, mutta puolustusministeriö pitää tärkeänä, että asiaa arvioidaan huolellisesti erityisesti salassapitoperusteiden näkökulmasta. Laissa tulee varmistaa, että viranomaisen tiedon suojaaminen toteutuu yhdenvertaisesti riippumatta siitä, missä organisaatiossa tai muodossa tieto on. Tämä on erityisen tärkeää nykyisessä turvallisuustilanteessa, jossa viranomaistiedon väärinkäyttö voi aiheuttaa merkittävää haittaa kansalliselle turvallisuudelle.

Jos lain soveltamisalaa laajennettaisiin ehdotetusti, niin lain soveltamisalaan saattaisi kuulua puolustushallintoon kiinteästi kuuluvia kriittisiä toimijoita. Puolustuselonteon mukaan: ”Puolustusvoimien kumppaneilla alihankintaketjuineen on merkittävä ja vakiintunut asema puolustusjärjestelmässä. Erityisesti strategisten kumppanien tuottamilla palveluilla on kriittinen vaikutus Puolustusvoimien ydin toimintoihin ja huoltovarmuuteen ja niihin liittyä valtion keskeisiä turvallisuusetuja.”

Laajennus tässä muodossa voisi vaarantaa sotilaallisen maanpuolustuksen edut, jos sääntelyä ei kyettäisi tekemään riittävän tarkkarajaisesti. Jos riittävän tarkkarajaiseen sääntelyyn ei kyetä, tulisi sääntelyn ulkopuolelle jättää sotilaallisen maanpuolustukseen kiinteästi kuuluvat toimijat.

Puolustusministeriö on jo aikaisemmassa lausunnossaan todennut, että jatkovalmistelussa olisi kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että soveltamisalan laajennus edellyttää panostamista julkisuuskysymysten ja salassapitosääntelyn tunnistamiseen. Vähintään muutos edellyttäisi kattavaa koulutus- ja tiedotustoimintaa sekä viranomaistukea, johon olisi varattava riittävät resurssit, jotta yksityishenkilöillä ja yrityksillä on tosiasialliset valmiudet noudattaa julkisuuslakia. Tietojen luovuttaminen tapahtuisi yhteistyössä vastuuviranomaisen kanssa, mikä myös edellyttäisi resurssien lisäämistä.

3. Oletteko tunnistaneet tietojen tai asiakirjojen salassapitoa koskevaa erityislainsäädäntöä, joka on ristiriidassa julkisuuslain salassapitosäännösten kanssa? Jos julkisuuslain soveltamisalaa muutettaisiin mietinnössä ehdotetulla tavalla (Oikeusministeriön julkaisu 2023:32, lakiehdotuksen 5 §), aiheutuisiko soveltamisalan muutoksesta konkreettisia ristiriitoja nykyisen erityislainsäädännön kanssa tai tarvetta tarkentaa erityislainsäädäntöä?

-

Lainsäädäntöjohtaja

Hanna Nordström

Hallitusneuvos

Minnamaria Nurminen

Liitteet

-

Jakelu

OM Oikeusministeriö

Tiedoksi

VN/27452/2020-PLM-753

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: